

INTEGRAREA INDUSTRIEI ROMÂNEȘTI ÎN INDUSTRIA EUROPEANĂ

Ec. Butucescu Codruța Ligia, masterand Universitatea Danubius Galați

Abstract: Romania's integration into the European Union is an extremely complex process which has effects upon all sectors of the Romanian Economy. Among the main principles that are at the basis of the development of economy and the reform in the present stage, the most important position is held by the restructuring and modernization of the Romanian industry, its reorganization and privatization with a view to ensuring a durable economic progress. The industrial policy of Romania has in view to create a framework which can ensure the development of a competitive industry, in accordance with the industrial structures of the European Union, which will lead to the reduction of the gap between Romania and the other countries of the European Union.

The industry, as an important branch of the Romanian Economy, produces approximately 27% of the national raw produce and contributes by 1,2-1,5 rate to its growth annually. The Government of Romania has approved of the document of the Industrial Policy of Romania between 2005 and 2008, stating that it is essential for the three basic parts of the durable development: the economic, social and environmental one, to be interconnected and to progress harmoniously.

The main goals of the industrial policy of Romania are: the growth of competition, the growth of the role of research, development and innovation, the promotion of a durable management of the resources and protection of environment; the improvement of the professional training and occupation of labour.

The post-integration strategy in the industrial sector will have in view, among others, the ending of the process of privatization of the commercial companies of the industry, the presentation of the remaining industrial companies of the public property on the market, the promotion of the strategical cooperation of the holding type structures and of the economic groups with a view to connecting the Romanian industry to the process of globalization, the growth of the volume and efficiency of the export, encouraging the export of products with a high level of processing and high added value, turning into account the geographical position of Romania by directing the export to the neighbouring areas which can become outlets of maximum interest for the European Union.

The most sensitive sector from the point of view of the post-integration situation is the one of the small and middle enterprises. Thus, after the integration many of them have reduced their activity or to put an end to their activity because they will not be able to cope with the competition from the European Union.

A challenge for these enterprises will be the growth of productivity, under the circumstances that the average productivity of a small or medium enterprise is 19 times smaller than the European average rate. Besides, these enterprises will feel the effect of Romania's integration over a year from Romania's integration in the European Union.

The impact of Romania's integration in the European Union upon the local industry will be felt after two years from the moment of Romania's joining the Union.

As a result of Romania's joining the European Union it is likely to have the following: higher wages, a relative diminishing of the population's purchasing power, which will determine a stagnation of the demand for industrial products.

The effects of the improvement of the infrastructure will be felt in the long run (3-10 years).

Following Romania's joining the European Union the sectors which have been mostly affected are: food industry, the industry of consumer goods and retail, the most favored sectors are those which have a great export potential and which have low costs. Among these we mention the industry of generic medicines, the industry of oil, the industry of cars and their components, producers of raw materials.

Integrarea României în cadrul Uniunii Europene este un proces extrem de complex și cu efecte asupra tuturor sectoarelor din economia românească. Realizarea reformei și dezvoltarea României pe principiile economiei de piață impun, printre altele, o largă deschidere în economia mondială.

Relațiile economice externe ale țării noastre se circumscriu prioritar în spațiul geopolitic european în care ne situăm. Integrarea reprezintă un proces complex, care are la bază principiile compatibilității și complementarității și care constă în:

- adaptarea economiei, a domeniilor social, militar și politic, la contextul realităților proprii țărilor deja integrate, cu care va evolua ulterior ;
- dezvoltarea relațiilor cooperării cu instituțiile europene și parteneri din țările membre.

Prin integrare, economiile țărilor participante devin compatibile între ele și totodată complementare, condiții absolut necesare pentru dezvoltarea lor armonioasă.

Obiectivul strategic al României îl reprezintă convergența cu statele membre ale Uniunii Europene, în termeni de bunăstare individuală a cetățenilor săi și a societății în general. În termeni macro-economi, convergența cu Uniunea Europeană reprezintă asigurarea unui ritm de creștere economică mai ridicat decât media comunitară, pentru un interval de timp suficient de lung (de ordinul zecilor de ani).

Dintre principalele avantaje ale integrării României în Uniunea Europeană, putem aminti:

- beneficiul apartenenței la o mai mare familie de națiuni;
- securitatea pe care această apartenență o conferă;
- avantajul participării la cea mai mare piață unică din lume;
- oportunitățile legate de creșterea economică;
- crearea de noi locuri de muncă;
- accesul la Fondurile structurale destinate regiunilor mai puțin prospere ale Uniunii Europene.

Avantajele integrării în Uniunea Europeană pentru cetățeni sunt și ele semnificative:

- îmbunătățirea continuă a calității vieții;
- standarde înalte privind protecția mediului;
- protecție socială și siguranță la locul de muncă;
- dreptul de a călători și de a se stabili în orice stat membru;
- protecție consulară și diplomatică din partea altui stat membru;

Obiectivele majore post-aderare ale României sunt :

- consolidarea sistemului democratic și al instituțiilor democratice;
- crearea unui climat economic și social care să confere maximum de beneficii;
- eficientizarea structurilor și mecanismelor economiei de piață;
- întărirea cooperării politice, economice și culturale cu statele membre ale Uniunii Europene;
- consolidarea statutului României pe scena europeană și internațională în termeni de maximă securitate .

În conformitate cu obiectivul major, crearea condițiilor pentru integrare în Uniunea Europeană, stabilit de România pentru actuala etapă de dezvoltare, principiile fundamentale ce stau la baza dezvoltării economiei și înlăptuirii reformei sunt: reforma societății românești pentru recunoașterea și afirmarea valorilor morale și democratice; așezarea dreptului de proprietate la temelia societății românești; accelerarea reformei instituționale, începând cu Guvernul României, pentru crearea unui stat modern; restructurarea și modernizarea industriei românești, în sensul redimensionării și privatizării acesteia, în vederea asigurării unei creșteri economice durabile; reorientarea și dezvoltarea agriculturii în direcția cerințelor economiei de piață, prin sprijinirea sistemelor de producție și valorificare; reforma sistemului finanțelor publice potrivit principiului finanțării obiectivelor viabile din punct de vedere economic; distribuirea echitabilă a costurilor tranziției în sprijinul solidarității sociale; așezarea României cu demnitate în lumea democratică și dezvoltată a Europei.

Realizările macroeconomice din ultimii ani au făcut ca punerea în practică a măsurilor economice prevăzute să se materializeze în reducerea semnificativă a influenței factorilor cu potențial perturbator din economie și în instaurarea unui climat de relativă stabilitate macroeconomică. Proiecțiile economice pe termen mediu sunt pozitive, asigurând o creștere economică solidă și de durată.

Politicile de restructurare a economiei își propun mai întâi măsuri de consolidare a mecanismelor concurențiale. Activitatea Consiliului Concurenței va fi încurajată pentru a întări capacitatea acestuia de a pune în aplicare legislația protecției concurenței.

Dintre măsurile post-aderare, cele mai importante a căror punere în aplicare a început deja menționăm:

- realizarea programului național de armonizare legislativă, care vizează îndeosebi crearea unui cadru adecvat de participare la piața unică a Uniunii Europene;
- dezvoltarea unor proiecte specifice pentru valorificarea întregului pachet de asistență europeană, în domeniul restructurării și privatizării, pentru desăvârșirea procesului de ajustare structurală, a protecției sociale, a dezvoltării infrastructurii și a edificării societății civile;
- dezvoltarea cooperării și încheierii acordurilor de liber schimb cu țările asociate la Uniunea Europeană, ca bază a revigorării comerțului dintre ele.

România consideră că îndeplinirea criteriilor stabilite de Uniunea Europeană implică o redresare economică cât mai puternică și accelerată a țării, prin mobilizarea factorilor interni, potențați de cooperarea cât mai stransă cu țările comunitare, al căror sprijin, îndeosebi financiar și tehnico-economic, trebuie să fie mai substanțial.

Obiectivele integrării rapide în Uniunea Europeană trebuie să determine autoritățile române să analizeze cu seriozitate costurile acestui proces, în raport cu beneficiile scontate, termenul necesar armonizării legislative și cât de benefic este procesul pentru reforma în curs de desfășurare în țara noastră.

Unul din obiectivele generale ale politicii economice românești vizează întărirea competitivității, care se va realiza în principal prin: cultivarea și consolidarea unui mediu de afaceri viabil și deschis, bazat pe un cadru legal, stabil și coerent; accelerarea și adâncirea ajustărilor structurale; promovarea investițiilor intangibile (investiții în capital uman, cercetare-dezvoltare și inovare, calitate, standardizare etc.); susținerea dezvoltării cooperării industriale și a IMM-urilor, precum și prin dezvoltarea serviciilor.

În vederea consolidării climatului de afaceri propice economiei de piață, se va urmări:

- dezvoltarea mediului economic concurențial din România, în conformitate cu reglementările comunitare, pentru alinierea treptată la cerințele asigurării liberei circulații a mărfurilor și serviciilor;
- asigurarea condițiilor pentru o guvernare corporativă eficientă a întreprinderilor;
- flexibilizarea administrației centrale și a personalului implicat în relațiile oficiale internaționale ale României, astfel încât să poată fi asigurată impulsivitatea comerțului exterior și consensul mediului de afaceri intern cu cel mondial.

În îndeplinirea programelor post-aderare, comunitatea de afaceri reprezintă un factor-cheie pentru îndeplinirea criteriului economic și înregistrarea unui progres cert. La rândul lor, conform aprecierilor Parlamentului European, Camerele de Comerț și Industrie sunt adevărații intermediari între Uniunea Europeană și întreprinderile naționale.

Agenții economici trebuie să fie capabili să evolueze într-un mediu concurențial, în care ajutorul de stat să se acorde extrem de restrictiv, iar regulile concurențiale să fie respectate integral. Conform noilor regulamente adoptate de Consiliul Concurenței (care au intrat în vigoare în ianuarie 2003), ajutorul de stat nu va mai putea fi acordat decât cu respectarea unor criterii stricte.

Odată cu asumarea angajamentului privind Codul de Conduită în Afaceri, nu vor mai fi introduse măsuri fiscale de natura să avantajeze numai anumiți agenți economici, aceștia trebuind să evolueze într-un mediu concurențial, în care nu vor mai beneficia de facilități fiscale discriminatorii.

Un aspect important este îmbunătățirea climatului investițional din România, tendința actuală fiind de consolidare a creșterii economice prin intermediul investițiilor străine directe. Demersurile făcute de Guvernul României în acest domeniu vizează, cu precădere, luarea măsurilor necesare pentru conectarea economiei românești la cerințele și standardele Pieței interne a Uniunii Europene.

Costurile de producție relativ scăzute, mâna de lucru ieftină și calificată, precum și localizarea geografică a României constituie premise favorabile în vederea stabilirii de noi investiții, cu posibilitate de export către piețe importante ale Europei de Sud-Est și din Federația Rusă.

Transformarea economiei românești și orientarea ei spre o dezvoltare durabilă, în concordanță cu interesele naționale și cu recenta integrare în Uniunea Europeană, presupune o implicare profundă a industriei, deoarece, pentru realizarea și menținerea unui ritm înalt de creștere economică, industria are o contribuție majoră și va rămâne unul din principalele sectoare ale economiei naționale.

Se poate afirma că procesul de integrare europeană va fi un puternic catalizator al procesului de reajustare strategică a industriei românești. Creșterea presiunilor concurențiale ca și clarificarea cadrului legislativ (de exemplu, în ceea ce privește standardele de producție și de calitate), alături de necesitatea producătorilor români de a se restructura, vor constitui bazele unei creșteri ulterioare sănătoase.

Politica industrială a României urmărește crearea unui mediu propice dezvoltării unei industrii competitive, în armonie cu structurile industriale din Uniunea Europeană, care să conducă la reducerea decalajului existent între România și alte țări ale Uniunii Europene. Conceptul de politică industrială are ca scop îmbunătățirea competitivității, prin stimularea performanței companiilor, punând accent pe politicile orizontale care influențează toate sectoarele industriei și anume: inovarea, noile tehnologii și dotările de prelucrare, abilitățile profesionale, educația și pregătirea profesională, managementul afacerii.

Politica industrială a României prefigurează țintele strategice, armonizate cu conceptele de dezvoltare industrială durabilă, adoptate de Comisia Europeană prin Strategia de la Lisabona. Aceste concepte pun accentul pe competitivitatea produselor industriale, ca element determinant al performanței în condițiile liberei concurențe.

Industria, ca principală ramură a economiei românești, realizează, în medie, circa 27% din produsul intern brut al țării, contribuind anual cu 1,2 - 1,5 procente la creșterea acestuia.

În cadrul ramurii, industria prelucrătoare constituie componenta dominantă, acoperind circa 80% din volumul de activitate și cuprinzând circa 1,5 milioane persoane.

Scopul politicii industriale este acela de a fructifica într-o înaltă măsură mecanismele pieței, inclusiv prin corectarea eșecurilor acesteia. Conceptul de politică industrială acoperă, de regulă, politicile și instrumentele asociate care influențează firmele și industriile.

Comisia Europeană a propus o definiție relevantă, conform căreia politica industrială se referă la aplicarea eficientă și coerentă a tuturor politicilor, care afectează ajustarea structurală a industriei, cu scopul de a promova competitivitatea.

Guvernul României a aprobat documentul de Politică Industrială a României pentru perioada 2005-2008, precizând că este esențial ca cei trei piloni ai dezvoltării durabile, cel economic, social și de mediu, să fie corelați și să evolueze în strânsă legătură și armonie.

Politica industrială a României are la bază atât obiectivele și direcțiile strategice ale economiei și industriei românești, cât și elementele fundamentale ale politicii industriale europene. În corelare cu prevederile celorlalte politici și strategii ale economiei naționale, politica industrială a României are ca obiective principale :

- creșterea competitivității;
- sporirea rolului cercetării, dezvoltării și inovării;
- promovarea unui management durabil al resurselor și protecția mediului ;
- îmbunătățirea pregătirii profesionale și ocuparea forței de muncă.

În viziunea Guvernului, alături de cercetare, inovare și antreprenoriat capitalul uman se află printre factorii care determină competitivitatea. Astfel, politica în domeniul resurselor umane și coeziune socială are ca obiectiv însușirea de noi abilități, perfecționarea și specializarea în muncă.

Strategia de angajare și creșterea gradului de ocupare a forței de muncă asigură dezvoltarea capitalului uman, crearea de locuri de muncă, promovarea adaptabilității muncitorilor și afacerilor la schimbările economice.

Se impune și o mai bună flexibilitate a forței de muncă, prin mărirea gradului de mobilitate (recalificare) și de perfecționare/specializare a acesteia, astfel încât să se poată asigura o echilibrare a cererii și ofertei pe piața forței de muncă, precum și dezvoltarea managementului resurselor umane, atât de necesară în industrie.

În perspectiva modificărilor ce au survenit în relațiile interne și regionale legate de integrarea europeană, de procesul de globalizare și liberalizare a circulației bunurilor, serviciilor și forței de muncă, apare tendința țărilor industrializate de a atrage personal calificat, deci și societățile comerciale românești vor trebui să facă față unor cereri crescute de produse performante, în condițiile confruntării cu un mediu industrial evoluat.

Se urmărește deci reconsiderarea strategiei, organizării și promovării procesului de pregătire a personalului necesar, pe categorii, specialitate și domenii.

În domeniul politicii industriale, urmează a fi efectuate investiții în sectoarele care au posibilități de dezvoltare pe termen mediu și lung pe piața Uniunii Europene. Politica de restructurare urmează să fie implementată într-o manieră conformă cu acquis-ul din domeniul concurenței și al ajutorului de stat, astfel încât să se creeze firme competitive, eficiente.

Strategia post-aderare, în sectorul industrial, va fi corelată cu obiectivele de creștere a competitivității externe și a productivității interne, în raport cu toți factorii de producție. În acest sens se va urmări:

- amplificarea procesului de remodelare a capacității și structurii producției industriale, inclusiv prin dezvoltarea și stimularea cooperării cu parteneri din Uniunea Europeană, pe fondul consolidării funcționării economiei de piață și al instaurării unui climat concurențial; revitalizarea întreprinderilor mijlocii și mari cu potențial de competitivitate;

- secvențializarea procesului de selecție și redimensionare a agenților economici angajați în procesul de restructurare, urmărind asigurarea condițiilor normale de desfășurare a activității pentru

satisfacerea cererii interne, aflată în creștere și pentru sporirea semnificativă a volumului și eficienței exportului de bunuri și servicii;

- finalizarea procesului de privatizare a societăților comerciale din industrie; expunerea unităților industriale rămase în proprietate publică la forțele pieței, în condițiile întăririi disciplinei legislative din domeniul concurenței (inclusiv Legea Falimentului);

- restructurarea sectoarelor energo și material intensive; a celor cu supracapacități, în sensul reducerii pierderilor și al obținerii de sporuri substanțiale de productivitate; stimularea promovării tehnologiilor care asigură reducerea consumurilor energetice;

- revigorarea și valorificarea eficientă a potențialului național de cercetare și dezvoltare tehnologică, inclusiv a cercetării de firmă;

- creșterea potențialului concurențial prin promovarea alianțelor strategice, a structurilor de tip holding și a grupurilor economice de interes, în scopul racordării industriei românești la procesul globalizării, inclusiv a dezvoltării exporturilor complexe;

- dezvoltarea accelerată, externalizarea și specializarea serviciilor pentru producție;

- creșterea în ritm susținut a volumului și eficienței exportului, încurajând exportul produselor cu grad ridicat de prelucrare și valoare adăugată mare; susținerea prioritară, în limitele permise de cadrul reglementărilor internaționale, a sectoarelor industriale pentru care piața mondială este în expansiune sau care sunt purtătoare de tehnologii de înaltă performanță și care reprezintă industrii imature în România;

- valorificarea poziției geografice a României, prin direcționarea exporturilor și către zone învecinate ce pot deveni piețe de desfacere de maxim interes pentru Uniunea Europeană.

Industria românească operează deja într-un mediu deschis și competițional. Acest fapt permite abordarea pieței interne ca un prim pas prin care întreprinzătorii pot deveni mai competitivi și mai „internaționali”, pe piața comună a Uniunii Europene. Există o serie de măsuri care pot facilita menținerea competitivității companiilor românești pentru a opera în continuare pe piața autohtonă mai concurențială și din ce în ce mai importantă, deși neglijată uneori în mod nerealist. Întreprinderile românești trebuie să reușească pe piața internă și, în același timp, să se orienteze către piețe internaționale.

În sectorul energetic, se prevede constituirea stocului minim de petrol și produse petroliere necesar prin finanțarea de la buget și de la sectorul privat, implicarea agenților economici pentru obținerea noilor resurse energetice regenerabile, eventual prin parteneriate public-privat.

Este în curs de realizare restructurarea sectorului energetic, care se face prin separarea juridică a activităților de generare, transmisiei și distribuției.

În scopul atragerii forței de muncă din zonele cu mine neviabile, se vor dezvolta investiții alternative (parcuri tehnologice etc.).

Implementarea unei politici de eficiență energetică care vizează reducerea intensității energetice a economiei României, va atrage investiții însemnate, inclusiv la nivel local. În domeniul promovării energiilor regenerabile sunt aplicate, în prezent, recomandările Studiului de strategie de utilizare RES în România, întocmit în colaborare cu experți din țările Uniunii Europene și cu asistență Phare.

În sectorul electricitate și gaze naturale, ca urmare a transpunerii acquis-ului comunitar, are loc deschiderea piețelor, cu condiția existenței unor furnizori licențiați și a unor consumatori eligibili, definiți de către autoritățile de reglementare (ANRE, ANRGN).

Restructurarea industriei siderurgice (investițională, financiară, socială), în termeni de viabilitate economică, este o prioritate majoră pentru economia românească.

În sectorul telecomunicațiilor și tehnologiei informațiilor, se prevede o implicare mai activă a companiilor în investiții în acest domeniu (sprijin al Guvernului prin parcurile tehnologice)-posibilă nișă de pătrundere a României pe piața Uniunii Europene.

În dezvoltarea politicii regionale și în dezvoltarea instrumentelor structurale, se urmărește ca realizarea planurilor de afaceri și de dezvoltare să țină cont de perspectiva realizării unor politici regionale, precum și dobândirea „know-how”-ului de a elabora proiecte viabile pentru fondurile structurale.

În protecția mediului înconjurător, se are în vedere retehnologizarea și modernizarea instalațiilor, ceea ce presupune includerea unei bune părți a costurilor de mediu în costurile de producție. Totodată, s-a propus constituirea de parteneriate public-privat pentru realizarea unor investiții în domeniul mediului (managementul deșeurilor, protecția apei, aerului etc.).

Va avea loc o reducere drastică a poluării agricole, industriale etc. de către agenții economici, precum și realizarea unor campanii de convingere a populației pentru reciclarea deșeurilor.

Planurile de implementare pentru acquis-ul în domeniul protecției mediului vor ține cont și de investițiile care vor fi realizate pentru protecția mediului înconjurător.

Sectorul cel mai sensibil din punctul de vedere al situației post-aderare, este cel al IMM-urilor. Astfel, după aderare multe IMM-uri trebuie să-și restrângă activitatea sau să se autodizolve pentru că nu vor putea face față competiției venite din partea Uniunii Europene.

Pentru a deveni și rămâne competitive, IMM-urile românești au nevoie de o strategie coerentă în domeniul afacerilor, de creșterea constantă a eficienței, de reducerea costurilor de producție și de îmbunătățirea calității și imaginii produselor. Această strategie ar trebui să includă investiții în cercetare și dezvoltare, dobândirea de noi tehnologii, îmbunătățirea practicilor manageriale, elaborarea de proiecte creative și atrăgătoare și un marketing eficient.

O provocare pentru IMM-uri va fi creșterea productivității, în condițiile în care productivitatea medie a unui IMM este de 19 ori mai mică decât media europeană. De altfel, IMM-urile vor resimți efectele aderării la un an de la integrarea în Uniunea Europeană.

În vederea valorificării importantului potențial de creștere economică și de creare de locuri de muncă pe care îl are sectorul IMM-urilor, se va urmări:

- acordarea de facilități stimulative (garanții pentru credite, subvenționarea de dobândă, granturi);
- organizarea de centre de consultanță și training, pregătirea întreprinzătorilor, parcuri tehnologice și incubatoare de afaceri, asistate de către stat, care să furnizeze IMM-urilor servicii gratuit sau la prețuri reduse;
- sprijinirea participării IMM-urilor la proiectele bazate pe investiții publice sau realizate cu finanțare externă.

Suținerea IMM-urilor are ca obiectiv consolidarea prezenței competitive a României pe piața internă prin:

- continuarea aplicării standardelor europene și respectarea legislației comunitare privind piața internă;
- implementarea Strategiei privind ajutoarele de stat în sensul susținerii IMM-urilor, respectiv a inovării, formării profesionale continue, respectării cerințelor de mediu, accesului la tehnologie;
- crearea unei infrastructuri adecvate de sprijinire a afacerilor și acces facil la finanțare pentru IMM-uri;
- creșterea transparenței și a eficienței administrativ-legislative.

Impactul integrării României în Uniunea Europeană asupra industriei locale se va putea simți la doi ani de la momentul aderării.

Ca efect al aderării, este posibilă o majorare a costurilor salariale, o scădere relativă a puterii de cumpărare a populației, ceea ce va determina o stagnare a cererii de produse industriale. Efectele îmbunătățirii infrastructurii se vor face resimțite pe termen lung (3 -10 ani). În urma aderării la Uniunea Europeană cele mai afectate sectoare sunt industria alimentară, a bunurilor de larg consum și retailul, iar cele mai avantajate sectoare sunt cele cu potențial mare de export și care beneficiază de costuri mici. Dintre acestea menționăm industria medicamentelor generice, cea de petrol și rafinare, domeniul auto și al componentelor auto, producătorii de materii prime.

BIBLIOGRAFIE

1.Romeo Ionescu	-Tratat de economie europeană, Ed. Didactică și Pedagogică R.A., București, 2005
2.I.Bari	-Globalizarea economiei, Ed. Economică, București, 2002
3.Al.Albu	-Cooperarea economică internațională, Editura Expert, București, 1995
4.D.Miron,L.Păun,A.Duma	-Economia integrării europene, Ed. ASE, București, 2001
5.M.Bârsan	-Integrare economică europeană, Ed. Fundației CDIMM, Maramureș, 2000
6.L.Croitoru, C.Rusu	-Politica industrială a României, Ed. SOREC, Tg. Mureș, 2005